

Mølledammen

Bebyggelse merket med oransje er bygninger som har vært tilknyttet virksomhetene ved Fallselva.

FUNKSJON

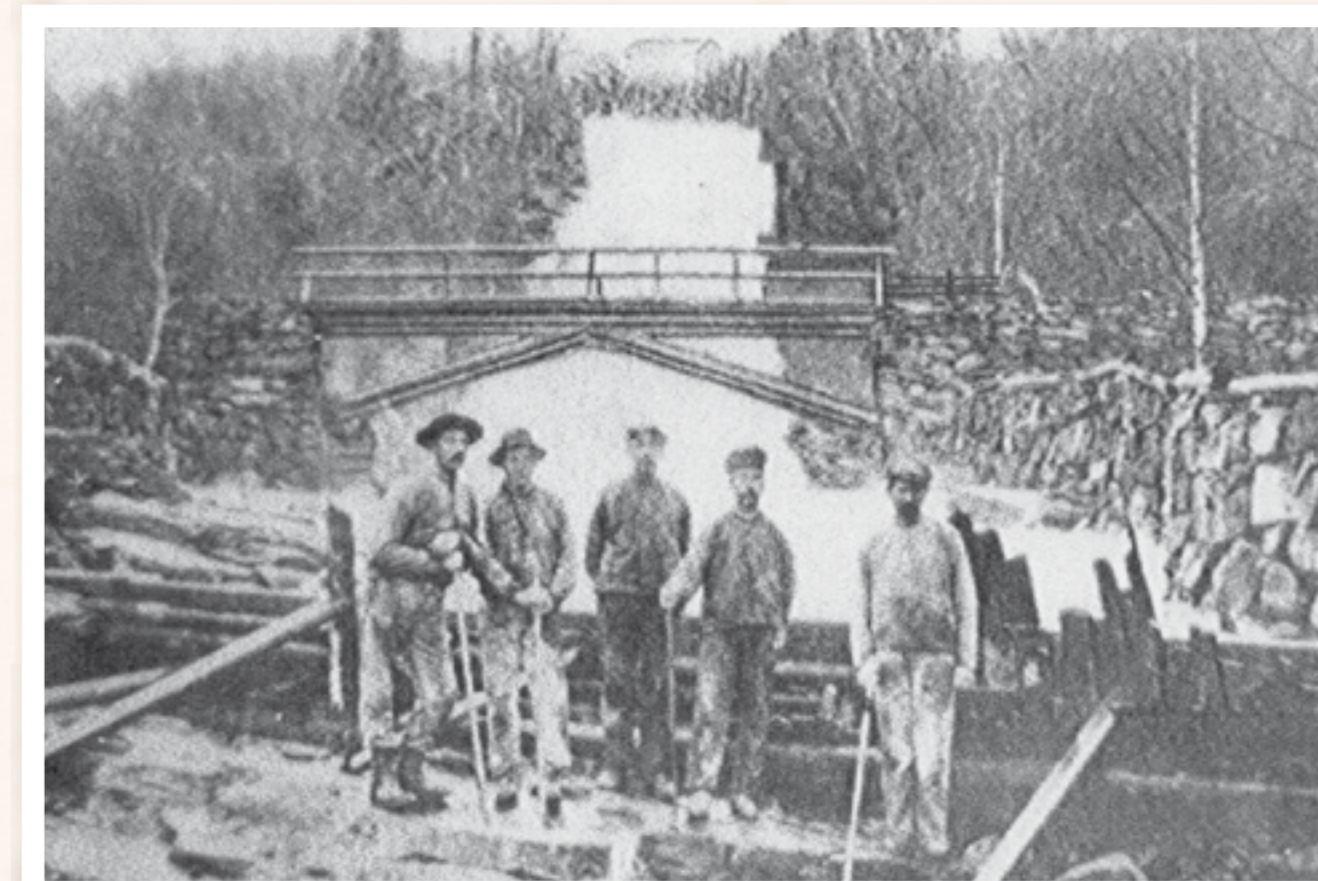
Vi står nå ved den såkalte kummen. Denne lagret vannet og ledet det gjennom røret til turbinene ved Mølla. Kumvannet ble fanget opp ved en demning tvers over elva, rett ut for kummen (se flyfoto post 20). Denne ble bygd i 1905 av "arbeidslaget" på bildet, og har gått under navnet Holmens inntaksdam, senere Mølledammen. Demningen ble visstnok ødelagt av en stor stein under en flom på 1960-tallet. Vi kan fortsatt se rester etter demningen på begge sider av elva, her rett ut for kummen.

ARBEIDSLAGET

Arbeidslaget, som også sto for byggingen av Mølla i 1908, er enten avbildet under sluttfasen av byggingen av demningen, eller under vedlikehold/opprensingsarbeider. Både demning og kum var utsatt for isgang og drivgods. Derfor var det bygget en rist foran turbininntaket, som vi kan se rester av i dag.

FORBYGNINGER

På begge sider av elva ser vi forstøtningsmurer (forbygninger) som skulle holde vann og tømmer i elva. Jernbolter i steinene holdt langsgående tømmerstokker på plass øverst på muren. Dette såkalte "forbygningsarbeidet" ble foretatt i 1880-årene, altså lenge før byggingen av Mølledammen.

Arbeidslaget foran Mølledammen og den gamle møllebrua. Fra venstre: Nikolai Edvardsen, Julius Sagstuen, Ingvald Sagstuen, Jens Berget og Kristian Martin Skutsveen.*

Foto utlånt av Finn J. Wasenden.

* Kristian Martin Skutsveen (1865-1949), var en sentral person i bygdesamfunnet. Han kom fra Vestsida og var murermester. I tillegg til mølla sto han bak murerarbeidet både på fabrikkene og Holmen skole.

Livet langs Fallselva

Eidsfossen med kummen til v. i forgrunnen. Den neste og siste fossen er Møllefallet.

Bergefossen ovenfor fylkesvei 34, mellom bruene.

Det er verdt å merke seg at det største fallet i elva, fra Lands Træsliperi til fjorden, aldri ble ordentlig utbygd. Dette fallet på 97 meter består av Fallsfossen, Kattfoss, Kvernhusfossen, Bergefoss, Eidsfoss og Møllefallet.

På tross av at både privatpersoner, Lands Træsliperi, Skrankefoss og Mustad hadde planer om dette, ble det pga. strid om rettigheter og mangel på samarbeid og overenskomster, ikke noe av. Først i 2008/09 ble dette nederste fallet i Fallselva utbygd, etter at VOKKS hadde fått konsesjon. Vannkraften blir fra nå ledet i underjordisk rørgate fra Skrankefoss til Fall kraftverk, den nye kraftstasjonen ved Randsfjorden, sør for ungdomsskolen.